

Stručný výťah ze znalostí soutěžícího
celostátního kola

Olympiády mladých chovatelů
(dříve Soutěže chovatelské dovednosti dětí a mládeže)

ODBORNOST: KRÁLÍCI

Pro soutěžící - mladé chovatele v SCHDM sestavil:

© 2010 **vlastimil ŠIMEK**
*bývalý účastník CK SCHDM
člen zkušební komise
posuzovatel králíků*

kontakt: vlastik.cuniculus@seznam.cz

1 Obsah

1	OBSAH.....	- 2 -
2	ÚVOD.....	- 3 -
3	I. VĚKOVÁ KATEGORIE.....	- 4 -
3.1	ANATOMIE KRÁLÍKA	- 4 -
3.2	BIOLOGIE KRÁLÍKA	- 4 -
3.3	VÝŽIVA A DIETETIKA KRÁLÍKA	- 5 -
3.4	VETERINÁRNÍ PROBLEMATIKA KRÁLÍKŮ	- 5 -
3.5	GENETIKA KRÁLÍKŮ	- 6 -
3.6	STANDARTY PLEMEN KRÁLÍKŮ.....	- 7 -
4	II. VĚKOVÁ KATEGORIE	- 8 -
4.1	ANATOMIE KRÁLÍKA	- 8 -
4.2	BIOLOGIE KRÁLÍKA	- 8 -
4.3	VÝŽIVA A DIETETIKA KRÁLÍKA	- 9 -
4.4	VETERINÁRNÍ PROBLEMATIKA KRÁLÍKŮ	- 9 -
4.5	GENETIKA KRÁLÍKŮ	- 9 -
4.6	STANDARTY PLEMEN KRÁLÍKŮ.....	- 10 -
5	DOPORUČENÉ A POUŽITÉ STUDIJNÍ ZDROJE.....	- 12 -
5.1	KNIHY	- 12 -
5.2	ČASOPISY	- 12 -
5.3	INTERNET	- 13 -
6	PÁR SLOV AUTORA NA ZÁVĚR.....	- 14 -

2 Úvod

V rámci Olympiády mladých chovatelů se při konání celostátního kola se po soutěžících vyžadují určité znalosti z té odbornosti, ve které soutěží. Protože jsou mnohdy presentované informace od soutěžících poněkud nepřesné a zkreslené, dospěl jsem k názoru, že bude vhodné vytvořit pro mladé chovatele králíků určitý **soubor**, „kostru“ pomocí které by soutěžící mohli na tuto soutěž po teoretické stránce připravit. Je tak činěno zejména také z důvodu, že zdroje, ze kterých soutěžící čerpají nemusí vždy podávat opravdu korektní vysvětlení a mohou vytvořit poněkud mylný a zmatený názor na problematiku. Zvláště při čerpání z internetu je třeba mít na mysli, že všechno, co se tam dá najít, nemusí (a mnohdy i není) pravda. Užití internetu k čerpání informací doporučuji, ale je potřeba si najít opravdu dobré zdroje. Na klasickou knižní podobu se také nesmí při studiu ale zapomenout a základní současnou literaturu je vhodné si alespoň vypůjčit, jestliže ji soutěžící nevládní.

Níže překládaný seznam je tedy **soupisem termínů**, hesel, které je potřeba, aby účastník celostátního kola (Olympiády mladých chovatelů) **znal a dokázal stručně vysvětlit** zkoušejícím v komisi, případně uvedl v písemném testu. Zkušební komise se na **to může zeptat u pohovoru**. Uvedené termíny a vysvětlení budou po soutěžícím požadovány na celostátním kole – Olympiádě mladých chovatelů a ve své podstatě tvoří **základ pro otázky zkušební komise**. Zvláště u mladší věkové kategorie se komise zaměří pouze na níže uvedené základní znalosti, nikoliv na další informace (které ale bude plně požadovat u starší věkové kategorie). Jsem přesvědčen, že se jedná vesměs o známé, **základní termíny**, které si soutěžící osvojil jak studiem odborné literatury, tak zejména studiem na druhém stupni základní školy a věřím, že při jejichž pročítání se čtenáři problematika ihned vybaví. Je to určité kvantum informací, nicméně výrazně to soutěžícímu ulehčí přípravu na CK, jisté informace jsem zde ale záměrně neuvedl – resp. odkázal jsem na ně, aby si je soutěžící **sám vyhledal** a prokázal tak i **schopnost samostudia**, kterou by jako účastník CK již měl zvládat. Následující informace se dají použít také jako příprava na přijímací zkoušky na adepta na funkci posuzovatele králíků a také řádným adeptům jako bezvadná a opravdu korektní příprava. Vzhledem k tomu, že ani pro ně neexistuje žádná podobná publikace ani od nikoho kompetentního není tendence a chuť vypracovat podrobnou metodiku vzdělávání a vytvořit soupis termínů, které musí adept ovládat, jsem přesvědčen, že jim tato publikace jistě také výrazně pomůže na cestě k vysněnému cíli.

Okruhy jsou děleny **podle věkových kategorií** soutěžících (I. kat. – do 15let, II. kat. – 15 až 18let). **Je samozřejmostí, že účastník ve druhé věkové kategorii bude znát již informace určené pro první kategorii.**

3 I. věková kategorie

3.1 Anatomie králíka

- **anatomie** = věda zabývající se (zejména makroskopickou) stavbou organismu
  - hierarchický stavební systém živých organismů v přírodě:
  - BUŇKY → TKÁNĚ → ORGÁNY → ORGÁN. SOUSTAVY → ORGANISMUS
  - stručný popis orgánových soustav savce:
- **POHYBOVÁ SOUSTAVA** (*kosterní a svalová*)
- **TRÁVICÍ SOUSTAVA** – dlouhá členitá trubice, objemné slepé střevo (tráv. vlákn.)
- **DÝCHACÍ SOUSTAVA** – výměna dýchacích plynů v *plicích*
- **OBĚHOVÁ SOUSTAVA** – *srdce* + *cévy* (tepny – okysličená, žíly – odkysličená kr.)
- **MÍZNÍ SOUSTAVA** – „nepřímo“ napojena na předchozí, odvod mízy do velkých žil
- mízní uzliny – „filtrace“ mízy a zachycování „nečistot“
- **MOČOVÁ SOUSTAVA** – ledviny a výv. cesty močové, odvod moči z těla ven
- **POHLAVNÍ SOUSTAVA** – vlastní orgány a vývodné cesty pohlavní
- na konci provázání s vývodnými cestami močovými
  - samec – dvě *varlata* v samostatných šourcích (sníž. teplota)
  - samice – dva *vaječníky*, dvojitá děloha
  - pohlavní buňky: spermie a vajíčko
- **ENDOKRINNÍ SOUSTAVA** = žlázy s *vnitřní sekrecí* (přímo do krve)
- hormony mají vliv na funkci orgánů (podpora X omezení)
- **NERVOVÁ SOUSTAVA** – a) *centrální* (CNS) – mozek + mícha
- b) *periferní* (PNS) – nervy, zakončení v tkáních, orgánech
- SOUSTAVA NADŘAZENÁ VŠEM OSTATNÍM
- **SMYSLOVÁ SOUSTAVA** – zrak – oči
- sluch a rovnováha těla - uši
  - čich – čichová nosní sliznice (velmi vyvinut)
  - chuť – chuťové papily na jazyce, 4 možnosti chuti
  - hmat – hmat. tělíška v kůži + hmatové chlupy na hlavě
- **KOŽNÍ SOUSTAVA** – společný povrch těla, největší orgánová soustava
- *kůže a kožní deriváty* (drápy, chlupy, kožní žlázy)

3.2 Biologie králíka

- třída **savci**
- znaky savců: **stálá tělesná teplota**, **pokryv těla** (chlupy), **sají mat. mléko**, atd.
- březost cca 28 – 31 dní, mláďata se rodí na nižším stupni vývoje (nevidí, holá,...)
- společenská zvířata, v přírodě nory (x zajíci - ne)

- předek domácího králíka – **králík divoký** (rozšířen i v ČR)
- počet drápů: 18, dospělý chrup čítá 28 zubů

3.3 Výživa a dietetika králíka

- výživa a dietetika = zabývá se **krmivý a krmením zvířat**
  - krmiva vhodná x nevhodná (kuchyňské zbytky...)
  - krmení v relativně stejnou dobu, stejná dávka a složení, *neexperimentovat*
  - základní schéma:
- a) **krmiva jadrná** – **více** (koncentrace) **energie v menším množství, málo vlákniny a vody**
- pšenice a žito patří také, ale pro králíky nevhodné (trávicí potíže)
  - KKS = kompletní krmná (gran.) směs (obsahuje vše, co králík potřebuje)

→ JEČMEN – popis: - *obilovina*, žlutý, ostré hrany, zdroj glycidů (cukrů)

→ OVES – popis: - *obilovina*, delší obilka, žlutý, porost vysoký, *pluchý x nahý*

- pluchy = obal vlastního zrna, zdroj vlákniny (ale oves obecně = cukry)
- ovesné vločky = rozmělněná zrna ovsa, lépe stravitelné (mláďata)
- příznivý vliv na *pohlavní cyklus a pohlavní pud (vit. E)*

→ KUKUŘICE – popis: obilka hranatá, sytě oranžovožlutá, porost velmi vysoký

- obsahuje velké množství tuku, předně ve výkrmu, *obilovina*
- nebezpečí plísní a jejich toxinů

→ SLUNEČNICE – popis: *olejnina*, černá nebo žíhaná, nažka, velké množství tuku

- příznivý vliv na *kvalitu srsti* (lesk), ale zejm. na *hmotn. přírůstky*

- b) **krmiva objemná** – „pro **zisk energie je třeba zkonzumovat relativně víc krmiva**“
- **vyšší obsah vlákniny** (příznivý vliv na pohyby střev)
  - **suchá** nebo **zelená** („živá“)

→ SENO = *usušená zelená píce*, mnoho druhů dle výchozího botanického materiálu

- např. luční (více rostlin, zdravé, byliny), jetelové, vojtěškové,...
- sušení: tradičně – sušáky na poli, velkovýroba = horkovzdušné úsušky
- po *asi osmi týdnech* je seno připraveno ke krmení (úprava vlhkosti,...)

→ ZELENÁ PÍCE = travní nebo kulturní porost, **monokultury** = jen 1 rostlina

- více druhů podle rostlin, nebezpečí zapaření (!)
- *vojtěška* = vyšší, fialová květenství, vyšší obsah bílkovin (listy)
- jetel = nižší, růžové květenství (jetel červený)
- luční směs – byliny, trávy, příp. jedovatost se *odstraní sušením*

→ KOŘENOVÁ ZELENINA – vyšší obsah vody, před podáním umýt

- krmná mrkev, petržel, krmná řepa

3.4 Veterinární problematika králíků

- veterinární problematika = zabývá se **zdravotním stavem zvířete a jeho problémy**
- **prevence** = zásah ještě před vznikem problému, může zasáhnout i chovatel
- léčba spadá do kompetence pouze veterinárnímu lékaři

- **zdraví** = stav, kdy je „všechno v organismu v pořádku a funguje tak, jak má“
- **nemoc** (onemocnění) – „něco není v pořádku“, porucha rovnováhy v organismu
- nemoci – dělení dle několika hledisek, níže uvedené je pro tuto soutěž nejpodstatnější
- průběh nemoci: **akutní** = rychlý (cca do 3 týdnů), **chronický** = vleklý
- **NEMOCI INFEKČNÍ** (biologický původce) :

→ **VIROVÁ** - vir se namnoží v buňce a ta se rozpadne, u králíků se nedají léčit

- *myxomatosa* = tvorba myxomů (zduřelé podkoží) na hlavě, u pohlaví...
- *králičí mor* = velmi rychlý průběh (do 24hod.), krvácení z nosu po smrti

→ **BAKTERIÁLNÍ** – bakterie (větší než vir), léky = antibiotika

- *králičí syfilis* – změny na zevních pohl. orgánech, chronický průběh
- *pasteurelosa* – rýma, hnis. ložiska, akutní anebo chronický průběh
- *komplex infekční rýmy* – **více** druhů bakterií, výtok z nosu, očí,...

→ **PARASITÁRNÍ** – parazit = cizopasník, **živí se na úkor hostitele**

- většinou hostiteli nezpůsobí smrt, ale organismus hostitele je oslaben a náchylný na jiné infekce
- léky = antiparazitika

a) jednobuněční par. – *kokcidiosa* – parazit ve sliznici střeva

- způsobí devastaci střevního epitelu
- oocysta = vylouč. do vnějš. prostředí s trusem
- akutní průběh onemocnění
- klin. příznaky (za živa) – průjem, hubnutí,...
- prevence: čistota v kotcích, desinfekce,...
- léčba: preparáty - antikokcidika

b) mnohobuněční par. - *ušní svrab* – na povrchu těla, zánět vnějšího ucha, svědivost

- *dravčíkovitost* – po povrchu těla, často na hřbetě a zádi
- bílá, odloupaná pokožka → lysivost
- *roupovitost* – vnitřní paraz., dospělci roupa v trusu, svědění

→ **PLÍŠŇOVÁ** – plísně = mnohobuněčné houby, patogenní na kůži, lokální lysivost

- nebezpečí – *mykotoxiny* (nízká smrtelná dávka)

3.5 Genetika králíků

- genetika = věda zabývající se studiem **proměnlivosti** a **dědičnosti organismů**
- obecná genetika – znát jméno J. G. **Mendel** (zakladatel, Brno, pokusy s rostl. hybridy)
- speciální králíkářská – Ing. J. Fingerland – „Králíkářská genetika“ – r. 1998
- *spermie, vajíčko* – pohlavní buňky
- u I. věkové kategorie plně stačí u tohoto okruhu napsat *genotyp divoce zbarveného králíka* – **AA BB CC DD GG** (polovina genetického materiálu od otce, půl od matky)
- samostudium „Králíkářské genetiky“ doporučuji, je to tam vhodně vysvětleno, ale opravdu není cílem po I. věkové kategorii vyžadovat informace, které zatím pro ni nejsou potřebné
- **DNA** – je v ní uložena genetická podstata organismu, tvoří chromozomy v jádře buňky

3.6 Standarty plemen králíků

- Vzorník plemen králíků (Ing. J. Zadina, rok vydání 2003)
- **68** plemen (68. plemeno je zakrslý saténový uznaný v r. 2010)
- **NAUČIT SE: rozdělení klasifikací dle bodového intervalu (v, vd, db, ds)**
- **NAUČIT SE: rozdíly** - výrok „neklasifikován“ (klas. „0“) x „výlučka“ (klas. „Nd“)
- **NAUČIT SE: systém tetování plemen králíků v ČR** (co je v levém, pravém uchu...)
- *oceňovací lístek* – jednotlivce a kolekce
- o. l. **jednotlivce** – 7 pozic – **naučit se názvy pozic a maximální dotace bodů** v nich
- o. l. **kolekce** – KOLEKCE = skupina králíků zpravidla v určitém pokrevním vztahu, jejichž hodnocení se počítá dohromady
  - **tříčlenné a čtyřčlenné**
  - **sourozenecké** (S3, S4, S 2+2) a **ostatní** (MR, VR, CHS)
- dělení plemen podle Vzorníku:
  - **VELKÁ PLEMENA** – charakteristika: velký těl. rámec, dlouhé uši, pomaleji rostou
    - např. belgický obr, moravský modrý,...
  - **STŘEDNÍ PLEMENA** – střední těl. rámec, velmi rozšířené, maso X kožeš. X „krása“
    - např. činčila velká, český strakáč, japonský,...
  - **MALÁ PLEMENA** – malý těl. rámec, rozšířené (většinou už jen „sportovní“)
    - např. činčila malá, tříslový, holandský, anglický strakáč,...
  - **ZAKRSLÁ PLEMENA** – zakrslý těl. rámec, v současnosti velmi oblíbené
    - hermelín, zakrslý barevný, zakrslý strakáč, zakrslý beran
  - **KRÁTKOSRSTÁ** – původní kastorex, šlechtěním → barvy, chlupy kratší, úhel 90°
    - např. kastorex, slovenský sivomodrý rex,...
  - **DLOUHOSRSTÁ** – angora (naučit se plemenné znaky), liščí (bez plem. zn.), zak. liščí
  - **SE ZVLÁŠTNÍ STRUKTUROU SRSTI** – chlup obalen průsvitným obalem
    - saténový a zakrslý saténový

Pro I. věkovou nebude striktně vyžadována znalost uznaných zkratk u plemen a barevných rázů. Při poznávačce tedy bude stačit znát celý název plemene a případně rázu. Pokud se při poznávačce soutěžící rozhodne napsat zkratku, tak jen v případě, že si bude 100% jist správností zkratky - špatná zkratka bude hodnocena jako nula bodů.

4 II. věková kategorie

4.1 Anatomie králíka

- obecná část - viz I. kategorie
- tělo se člení na **hlavu, krk, trup, ocas a končetiny** (hrudní a pánevní)
- stručný popis orgánových soustav:

→ **POHYBOVÁ SOUSTAVA** – a) **kosterní** (kostra hlavy, trupu, končetin)

- kost je orgán jako každý jiný = **!!! ŽIVÝ !!!**

b) **svalová** – aktivní složka pohybu

→ **TRÁVICÍ SOUSTAVA** = členitá **trávicí trubice** + další orgány (játra, pankreas, sl. žl.)

- umět **vyjmenovat etáže trávicí trubice** (☺ začíná dutinou ústní a končí konečníkem, resp. análním otvorem ☺)

- neukončený růst zubů králíka – deformace jen vrozeného charak.

→ **DÝCHACÍ SOUSTAVA** – cesty dýchací, **plice**, dýchací svaly

→ **OBĚHOVÁ SOUSTAVA** – **srdce** + **cévy** (tepny, žíly, vlásečnice)

→ **MÍZNÍ SOUSTAVA** – cévy a orgány (slezina, mandle,...)

→ **MOČOVÁ SOUSTAVA** – vlastní orgány (**ledviny**) + **vývodné cesty**

→ **POHLAVNÍ SOUSTAVA** – vlastní **gonády** (varlata x vaječníky) + **vývodné cesty**

→ **ENDOKRINNÍ SOUSTAVA** – žlázy bez vývodů, hormony přímo do krve

→ **NERVOVÁ SOUSTAVA** – **nadřazená** soustava všem ostatním, regulace činností

a) *centrální* - mozek a mícha

b) *periferní* - nervy

→ **SMYSLOVÁ SOUSTAVA** – zrak – *oči*

- sluch a rovnováha těla – *uši*

- čich – *nosní čichová sliznice*

- chuť

- hmat – *hmatová tělíška* ve škáře v kůži, *hmatové chlupy*

→ **KOŽNÍ SOUSTAVA** – společný tělesný pokryv, největší orgán

- **kůže** (*pokožka, škára* – netlustší, *podkoží* s tukovými buňkami)

- **kožní deriváty** – *chlupy* (vlníky, krycí, ochranné, hmatové)

- *kožní žlázy* (králík nemá potní žlázy)

- *mléčná žláza* je modifikovaná potní žláza

4.2 Biologie králíka

- „kostra biologie“ – viz I. kategorie
- taxonomie: třída **savci** – řád **zajícovci** – čeleď **zajícovití** (patří tam mj. králík a zajíc)
- **rozdíl mezi králíkem a zajícem** (rozmnožování, sociální chování, vzhled)
- důraz na **rozmnožování** (přenášení králíků při připarování, stupeň vyvinutí mlád'at...)

- chovatelská dospělost při připarování - **naučit** se věk u velkých, středních a malých + zakrslých plemen

4.3 Výživa a dietetika králíka

- „kostra výživy a dietetiky“ – viz I. kategorie
- **poznat základní obiloviny a olejniny** (u II. kat. bude poznávačka, cca 5 „zrní“)

4.4 Veterinární problematika králíků

- „kostra veterinární problematiky“ – viz I. kategorie
- znát **příklady** základních králíčích **veterinárních preparátů** (vakcíny, antikokcidika...)
- **dělení onemocnění – viz I. kategorie** + rozdělení víc do hloubky (viz níže)

A) **ONEM. VNITŘNÍ** – většinou vrozené, někdy dědičné, anatom. a fyziolog. Anomálie

B) **ONEM. VNĚJŠÍ** - vliv **biologický** – **viry, bakterie, paraziti, plísňe**

- základem je, aby soutěžící **uměl zařadit základní onemocnění králíků** do určité **skupiny (viry, bakterie, paraziti a plísňe)**, výše uvedený přehled je proto spíše jen pro ilustraci
- **charakteristika onemocnění - popis:**
  - *původce* (nebude striktně vyžadován)
  - *zdroj nákazy* (nemocné zvíře, sekrety,...)
  - *šíření nákazy* (přímo stykem nebo nepřímě)
  - *průběh onemocnění* (akutní, chronický)
  - *klinické příznaky* (základní)
  - *léčba* (když lze léčit – uvést př. preparátu)
  - *prevence* (hlavně ze strany chovatele)
- popisy onemocnění – stručně viz v I. kategorii + základní samostudium
- vysvětlit termín: **inkubační doba** a rozdíl „**původce**“ x „**přenašeč**“

4.5 Genetika králíků

- „kostra“ – viz I. kategorie
- vysvětlit stručně termíny: **genotyp, fenotyp, lokus, alela, gen, chromozom, DNA, heterozygot, homozygot (recesivní, dominantní)**
- u II. kategorie se bude požadovat **znalost základních genotypů zbarvení, kreseb, strakatostí, struktur srsti a vzrůstu**

a) příklady **genotypů zbarvení** (úplný přehled viz Vzorník – před speciál. částí o plemenech)

- obecně: **-GG-** ..... jedinec má tzv. **divoké znaky**, stínování, zónování podsady
- lokus: A ..... je „nadřazený“ ostatn. lokusům, **jestliže je zvíře má (AA nebo Aa), je barevné**

lokus: B ..... „žlutá“ série

lokus: C ..... havanovitá barva

lokus: D ..... modrá barva

lokus: G ..... divoké znaky, stínování (GG) anebo **celobarevnost (gg)**

**projevení jen recesivně
(bb), (cc), (dd)**

- aa - - - - - albín (např. BOA, Nb, ČA) – totální depigmentace
- AA - - - - - xx ..... leucín (např. Vb, Hem) – částečná depigmentace
- AA BB CC DD GG ..... divoce zbarvený (např. ZBdiv, Vš)
- AA BB CC dd GG ..... divoce modře zbarvený (např. Vmš, Zpe)
- AA bb CC DD GG ..... žlutý (např. Bu) + alely yy = ohnivost (Nč, Čč)
- AA bb CC DD **gg** ..... durynský (madagaskarový + kamz. znaky) (např. Du)
- AA BB CC DD **gg** ..... černý (např. ZBč, MaBč, Vč)

- AA BB CC dd **gg** ..... modrý
...atd.

b) genotypy kreseb

- kresba **akromelanistická** (ruská, kuní, siamská) – **a_n, a_m**
- kresba **japonská** (pravidelná žlutá a černá) a **rhónská** (nepravidelná šedá a bílá) - b_j

c) příklady strakatostí

- základová barva **vždy bílá**
- název barevného rázu plemene se odvíjí od „druhé“ („barevné“) barvy
→ např. NE ČESKÝ STRAKÁČ ČERNOBÍLÝ, ALE ČESKÝ STRAKÁČ ČERNÝ
- **dva typy** strakatosti:
  - a) **anglická** – 4 podtypy - kresba „klas. strakáčů“ (např. NoS, ČS...), kr. *plášťová* (např. meklenburský strakáč), kr. *anglického strakáče* – plus řetízek, kr. *nepravidelná* – dalmatinský strakáč rex)
    - **vysvětlit** pojmy: mlynář, kominík, **naučit** se kresebné znaky
  - b) **holandská** – lícní kresba, prstenec, manžety
- kombinací a) a b) je kresba u *hototského* (jen 3-5mm úzký oční kroužek)

d) genotypy struktur srsti

- uvádí se *na konci* genotypu za „barvami“ (např. AA BB CC DD GG yy *rex rex*)
- krátká srst (**rexovitá**) – lokus Rex, projeví se - alelický pár **rexrex**
- dlouhá srst → **angorská** – lokus V, alelický pár **vv**
→ **liščí** – lokus Fu, alelický pár **fufu**
- **saténová** srst – lokus Sa, alelický pár **sasa**
- **normální** srst – alelické páry **VV, FuFu, RexRex, SaSa** (možno i heterozygoti)
- **neuvádí se** u normálněsrstých králíků v genotypu

d) velikost

- obecně dána většinou kvantitativními geny (mnoho genů malého účinku se podílí na velikosti zvířete a je možnost většího ovlivnění z vnějšího prostředí – výkrm,...)
- u **zakrslých plemen králíků** (vyjma zakrslého berana) **jeden** kvalitativní **gen**
- lokus **Dw** – tři možnosti v genotypu jedince : DwDw – není zakrslým
: **Dwdw** - „klasický“ zakrslý (výstavy)
: **dwdw** – příliš malý, velmi často hyne

4.6 Standarty plemen králíků

- „kostra“ - viz I. věková kategorie
- znát **přibližné** hmotnosti „základních“ plemen králíků (BO, Vss, Čv, Nb, Kal, ...)
- vysvětlit **rozdíl: druh, plemeno, ráz** (podívat se na vídeňská plemena králíků ☺)
- znát **rozdělení plemen podle Vzorníku na skupiny** a alespoň některé jejich zástupce
- **umět sestavit korektní zkratku plemene a rázu** (při poznávačce)
- **konstituce** (sestavení) **zkratky**:

a) ZKRATKA PLEMENE + ZKRATKA BAREVNÉHO RÁZU (např. Zdiv, MaBčerv...)

→ zkratky vybraných barevných rázů:

<i>název rázu</i>	<i>zkratka</i>	<i>příklad</i>	<i>poznámka</i>
divoce zbarvený	-div	BOdiv, Sdiv,...	! Vš ! – samost. plem.
železitý	-žel	BOžel, Zžel	! poznat od –div !
černě železitý	-čžel	FBčžel,...	velmi sporadický ráz
divoce modrý (perlový, modrošedý)	-pe	Pe, MaBpe, ...	! Vmš ! – samost. plem.
divoce havanovitý	-divhav	Hodivhav	v současnosti jen u Ho
žlutý	-ž	FBž, Sž,...	! Bu ! – žlutá barva, ale samost. plemeno
černý	-č	Sč, Zč, ...	! Vč ! – samost. plem.
modrý	-m	Sm, FBm,...	!Vm! – samost. plem.
havanovitý	-hav	FBhav, MBhav,...	Ha – havanský = havanovitá barva, samostat. plemeno
madagaskarový + kamz. znaky, durynský	-mad (-du)	ZBmad, Homad,...	Du – samost. plem.
bílý červenooký (albín)	-bčo	Zabčo, Saslbčo,...	patří sem také BOA, Nb, ČA, Heč
bílý modrooký (leucín)	-bmo	FBbmo, ...	patří sem také Vb, Hem
ohnivost	zesiluje projev u více plemen a rázů		Bu, Nč, Čč, DI
červený (= žlutý s výraznou ohnivostí)	-červ		Zčerv, Sačerv,...
stříbřitost	přidává se k barevnému rázu – 3 odstíny		Vss, Nvs, S malí

U rexů je to **NAOPAK** – rex černý (ČRex), rex kuní modrý (KumRex), rex bílý červenooký (BčoRex), zakrslý rex bílý modrooký (ZbmoRex), zakrslý rex dalmatinský strakáč havanovitý (ZDShavRex) atd.

b) ZKRATKA PLEMENE + ZKRATKA STRAKATOSTI NEBO KRESBY + ZKRATKA BAREVNÉHO RÁZU (ZKuh, ZBjap, ZRč...)

- sestavení kreseb

<i>název</i>	<i>zkratka</i>	<i>příklad</i>	<i>poznámka</i>
japanovitá, japonovitá	-jap	ZBjap, MaBjap,...	J- japonský – samost. plemeno
rhonská	-Rh	ZRh, RhRex...	Rh – rhönský – samostat. plemeno
kuní (+ barva)	-Ku	ZKuh, ZKum,...	Ku, Kuv – samost. plemena barva: hnědá, modrá
ruská (+ barva)	-R	ZBRč, ZRč...	Ni, Kal a R –

			samostatná plemena barvy: černá, modrá, havanovitá (Ni – perlová)
siamská (+ barva)	-Si	ZBSiž, ZSim,...	Si, Siv – samostatná plemena barvy: žlutá, modrá

- sestavení **strakatostí**

<i>název</i>	<i>zkratka</i>	<i>příklad</i>	<i>poznámka</i>
„strakáč“ (anglická strakatost)	1.) -S (plemena) 2.) -str (rázy někt. pl.)	1.) ČS, MS, AS, DSRex, NoS, TS 2.) FBstrmad, ZBstrči, ABstrmad	! pozor – Zstr – zakrslý strakáč !
holandská strakatost	Ho	ZHo, Ho	Ho – holandský – samostatné plemeno, jinak jen v zakrslé formě
hototský	Hb	Hb, ZHb, ZBHb, HbRex	Hb – samostatné plemeno, jinak jen jako ráz u Z a ZB, příp. rexů

5 Doporučené a použité studijní zdroje

5.1 Knihy

- 1.) Ing. Josef Zadina: „**Vzorník plemen králíků**“ (2003) – standarty plemen, zkratky
- 2.) Ing. Josef Zadina: „**Chov králíků**“ (2003) – obecně o chovu králíků (výživa, ustájení,...)
- 3.) Ing. Jaroslav Fingerland: „**Králíkářská genetika**“ (1998) – vhodně vysvětleny základy
- 5.) Prof. MVDr. Jaroslav Konrád, DrSc.: „**Nemoci králíků**“ (1972) - fotografie příznaků nem.
- 6.) Ester-Verhoef-Werhallen: „**Encyklopedie králíků a hlodavců**“ (1999) – fotografie, původy plem.
- 7.) Petra Ahrens, Josef Wolters: „**Kapesní atlas králíků**“ (2007) - fotografie, původy plemen, souhrn exteriéru plemen

5.2 Časopisy

- zejména fotografie králíků a také odborná problematika chovu a vystavování

- 1.) **Vlastimil Šimek: odborné příspěvky v časopise CHOVATEL a FAUNA (dříve i CHOVATELSKÝ MAGAZÍN) – cca r. 2007 – současnost**

- témata článků: strakatosti a kresby u plemen králíků, zakrslost u plemen králíků, plášťová kresba u plemen králíků, vrozené anatomické odchylky u plemen králíků, péče a zdraví,...
- uvedeny schémata, kresby, rozdělení, popisy, definice atd., které jinde v literatuře nejsou (lepší pro pochopení problematiky → lepší pro využití v CK)

- 2.) Jiní autoři (např. Ing. Josef Blokeš, MVDr. Miloslav Martinec, Ing. Pavel Řídký, Petr Širotek, Ing. Josef Zadina a někteří další, kteří se jistě neurazí, že je zde z důvodu omezení místa neuvedu)

5.3 Internet

- pouze „vybrané“ ověřené zdroje, neopisovat do písemné práce všechno, co je uvedeno na www, témata jako anatomie, výživa atd. stačí **pouze heslovitě, upřednostňuje se vlastní pozorování v chovu** (je za to taky víc bodů ☺)
- <http://www.zodubnany.unas.cz/otazky.php> - www s možností stáhnutí brožury s vybranými otázkami z chovu a vystavování králíků anebo možnost si udělat test a nechat si jej automaticky vyhodnotit. Tuto brožuru a také internetový test jsem vytvořil spolu s Petrem Suchánkem, který taktéž soutěžil v této odbornosti. Doporučuji si udělat internetový test a stáhnout a vytisknout brožuru s ukázkovými otázkami.

6 Pár slov autora na závěr...

Předtím, než tuto poslední část hbitě přeskočíte a zavřete soubor, tak bych Vám chtěl sdělit, že zde v krátkosti **naleznete určitý návod, schéma pro soutěžení** v rámci Soutěže chovatelské dovednosti dětí a mládeže (Olympiády mladých chovatelů).

Obecný „recept“ na to, jak se co nejlépe umístit se nedá napsat, protože jen Vy jako soutěžící jej sami máte v sobě a musíte jej využít. Jestliže máte v sobě ten krásný pocit z toho, že chováte zvířata a jste rádi, když je vidíte Vámi dobře zaopatřené, nakrmené a těšíte se z každého narozeného mláděte, tak to je ten správný pocit opravdového chovatele.

Co se týče informací k testu a pohovoru, tak výše uvedené informace postačují pro základní absolvování testu a úspěch u pohovoru. **Není ale cílem zde uvedené základní informace jen opsat do obecné části Vaší písemné práce, abyste ji „natáhli“.** Je to **čistě osnova k testu a pohovoru.** Počet stran Vaší písemné práce od, dejme tomu, 30stran nerozhoduje. Ideál je do 50stran, víc obvykle ne. Výjimku tvoří vlastní pozorování – pokud pozorujete delší dobu, tak je jasné, že práce bude z tohoto důvodu obsáhlejší. „Natahovat“ písemnou práci skrze čistě opisovanou podrobnou anatomii, fyziologii atd. nemá smysl a není účelné. Především ale **nezapomínejte na vlastní pozorování** ve Vaší písemné práci, které má být **osou práce**. Obecné informace (výživa, ustájení, anatomie atd.) je důležité také zmínit, ale rozhodně se **větší přednost dává hodnocení vlastního pozorování** (za které je nejvíc bodů z hodnocení písemné práce). Také nezapomínejte na číslování stránek, obsah a seznam použitých informačních zdrojů a také na grafy (PC x ručně) a fotografie (vlepit nebo přímo natisknout). U grafů a fotografií dodržujte i jejich číslování. Vždy také napište o svých **úspěších na obeslaných výstavách**, přidejte vlastní komentář k posouzení Vašich králíků. **Nebojte se pochlubit úspěchy.** U poznávačky doporučuji zachovat rozvahu a klid a radši si dobře promyslet svůj výrok před napsáním. Co bude neustále připomínáno na celostátním kole při poznávačce, tak bude fakt, aby nebylo zapomínáno i na **barevné rázy**. Jestliže místo „český strakáč černý“ uvede soutěžící jen „český strakáč“, tak dostane jen 0,5 bodu. A když si toto spočítáte, tak Vám tímto stylem může uniknout poměrně dost bodů. V poznávačce budou vesměs plemena a barevné rázy známé z našich výstav. Stalo se již tradicí zkoušejících uvést 26. plemeno, které u nás není uznáno a které se nezapočítává do celkového hodnocení, ale slouží jak určitý přehled o tom, zda soutěžící znají i některá základní zahraniční plemena. U pohovoru se zkušební komise bude ptát zejména na informace z Vaší písemné práce.

Vždy někdo musí být v jakékoli soutěži první a někdo poslední. To je zákonité. Není proto nutné smutnit nad případným horším výsledkem. **Umístění není vše**, vždy se doporučuji dívat na **rozdíly bodů mezi jednotlivými umístěními** soutěžících. Jestliže jsou rozdíly mezi místy těsné (např. 15 soutěžících – 1. místo 135b., 15. místo 101b.), tak opravdu není třeba smutnit, protože rozdíl od vyšších pozic je velmi těsný a v příštích ročnících soutěže může být ještě těsnější či se můžete posunout v pomyslné příčce výš.

*Co říci závěrem? Výše uvedený soubor základních informací k soutěži máte (jako **králíkáři**) **vůbec první k dispozici, takže toho vhodně využijte. Takové to „noční studium tun knížek a cyklické předříkávání Vzorníku plemen králíků“ noc před soutěžním dnem není vhodné, protože jste pak unavení. Jestliže se na soutěž připravujete průběžně, navštěvujete výstavy a čtete články s králíkářskou tematikou, tak se není čeho bát. Jeden můj kolega posuzovatel, kterého si velmi vážím, rád tvrdí: „Kdo je připraven – není ohrožen“. A to platí i zde. Důležité je prokázat určité znalosti, které byste jako soutěžící v celostátním kole měli již mít. O „top“ umístěních mnohdy rozhodují půlbody, a to je již také záležitostí náтуры, schopnosti zachovat klid a také jistě štěstí. A vůbec – o co v podstatě jde? ☺ Svět se nezboří s případným horším výsledkem. Tento případný stav budiž Vám naopak stimulem pro lepší umístění v dalších ročnících této soutěže.***

Těším se na setkání na Celostátním kole Olympiády mladých chovatelů v Litomyšli.